

Vlaams
Parlement

vergadering **C176**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 24 maart 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanwezigheid van stereotypen in handboeken en didactisch materiaal – 1534 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vervanging van afwezige leerkrachten – 1544 (2015-2016)	5
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanbevelingen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) inzake het aantal leerkrachten – 1572 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de instapproef voor bacheloropleidingen leraar – 1590 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over deontologie bij informatieverstrekking aan de scholen – 1601 (2015-2016)	19

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanwezigheid van stereotypen in handboeken en didactisch materiaal – 1534 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, op 9 maart trok de Vlaamse Scholierenkoepel aan de alarmbel, omdat ze vonden dat het didactisch materiaal dat wordt gebruikt om hen te ondersteunen, te stereotiep is. Ouders zijn telkens een blanke mama en een blanke papa, zo stellen ze. Van eenoudergezinnen of holebiouders is geen sprake. Jongens voetballen, meisjes dansen, mama's koken, papa's hebben een gereedschapskist et cetera. Hoewel jongens uiteraard mogen blijven voetballen en ik er zeker niets op tegen heb dat sommige papa's een gereedschapskist hebben, lijkt het me inderdaad wel belangrijk dat men de stereotypen doorbreekt. Leerlingen moeten aan de ene kant op de hoogte zijn van hoe onze huidige maatschappij eruitziet en aan de andere kant moeten leerlingen die niet binnen dat stereotiepe beeld vallen, niet het gevoel krijgen dat ze 'anders' of 'abnormaal' zijn of iets missen, bijvoorbeeld als het gaat over kinderen die bij één ouder opgroeien.

In 2007 voerde het Steunpunt Diversiteit & Leren uit Gent een screening uit van de lesmaterialen. Vorig jaar werd dat nog eens op kleinere schaal herhaald. Opvallend is dat hun conclusie merendeels gelijk is gebleven, ondanks het feit dat er na het initiële onderzoek wel een checklist voor uitgeverijen is verschenen. Toenmalig minister Smet vertelde me ook, in zijn antwoord op mijn vraag van 20 januari 2011, dat er een checklist met betrekking tot genderneutraliteit zou komen. Toch blijft de bevinding dat er in handboeken wel aandacht wordt besteed aan diversiteit in de maatschappij, maar dat die aandacht altijd zeer expliciet is. Om een voorbeeld te geven, die expliciete aandacht is er wanneer er enkel over de traditionele klederdracht van een bepaalde bevolkingsgroep wordt gesproken. Hoewel inzicht in tradities van andere bevolkingsgroepen natuurlijk moet worden gestimuleerd en dit moet worden gekend, wordt er iets te weinig impliciete aandacht besteed aan de diversiteit in de maatschappij. Zo zou men kunnen tonen dat die diversiteit normaal is door eens wat andere personages te tonen dan bijvoorbeeld het gangbare blanke heterokoppel als model van ouders in de handboeken.

Hierdoor kunnen jongeren zich niet altijd voldoende identificeren met de maatschappij die in hun handboek wordt voorgesteld. Door er enkel expliciet aandacht aan te geven, wordt ook een soort van wij-zijmentaliteit gecreëerd, waardoor gezinnen die niet binnen dat stereotiepe plaatje vallen, als 'anders' worden bestempeld. De leerlingen van de Scholierenkoepel alludeerden daarop. Zoals we allen weten, is zeker in de stedelijke realiteit anders de norm, en niet meer dat wat nog heel vaak in de leerboeken te zien is.

Minister, in hoeverre hebt u er een zicht op hoe uitgeverijen tegenwoordig meer moeite doen om gebruik te maken van de fameuze checklist? Plant u nog een grootschalige screening van lesmateriaal, zowel voor het lager als voor het secundair onderwijs, om na te gaan in welke mate stereotypen nog steeds worden gebruikt in het bestaande materiaal? Plant u initiatieven om scholen ertoe aan te zetten bewustere keuzes te maken als het gaat over didactisch materiaal, om zo stereotiep denken en vooroordelen de wereld uit te helpen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: In de vorige legislatuur is er tussen de vorige minister van Onderwijs en de educatieve uitgeverij op 25 mei 2011 een charter ondertekend,

waarin de uitgevers zich ertoe hebben geëngageerd in hun publicaties aandacht te hebben voor beeldvorming. De uitgeverijen hebben verklaard dat ze openstaan voor diversiteit en boodschappen van tolerantie, dat ze expliciete verboden doorvoeren op elke vorm van seksisme, genderisme, homofobie en andere vormen van onverdraagzaamheid, en dat ze ook inspanningen leveren om normen te doorbreken en de beeldvorming realistisch en correct weer te geven. Er is ook afgesproken dat elke auteur wordt gestimuleerd om de checklist te gebruiken. Die zou ook worden toegevoegd aan alle arbeidsovereenkomsten.

De gedelegeerd bestuurder, mevrouw Van den Bossche, bevestigde onlangs aan mijn administratie dat sinds die ondertekening in de geest van het charter wordt gewerkt. Het effect op de beeldvorming zou nu al reëel moeten zijn. Auteursteams van nieuwe handboeken zijn immers veelal leraren en zowel zij als uitgeverijen zijn gevoelig voor die veranderende samenleving, zo meldt men me. Het probleem lijkt dus veeleer te liggen bij de levensloop van de oude handboeken. Niet alle scholen actualiseren regelmatig hun leermethodes en handboeken, bijvoorbeeld wegens de kostprijs die daaraan is verbonden. Bij elektronische leermiddelen gaat dat een stukje sneller.

Het charter en de checklist waren het resultaat van het project 'Open Boek', waarin çavaria in 2010-2011 52 werkboekjes Taal van het tweede tot het zesde leerjaar had doorgelicht op het vlak van de beeldvorming met betrekking tot gender en seksuele geaardheid.

In Vlaanderen zijn handboeken en educatieve materialen een keuze die de school toekomt, in het licht van haar autonomie en het door haar uitgedragen pedagogisch project. Ik kan daar niet zoveel op ingrijpen.

De onderwijsinspectie gaat na of het lesmateriaal voldoende de realisatie van de onderwijsdoelen ondersteunt. Voor zover de onderwijsdoelen of de visie waarop ze zijn gebaseerd aandacht besteden aan stereotypen en vooroordelen, zal de onderwijsinspectie dit expliciet meenemen in haar onderzoek.

De thematiek sluit zeer nauw aan bij de kernopdrachten van de pedagogische begeleidingsdiensten. Zij zetten in op het versterken van het beleidsvoerend vermogen van scholen.

Tot slot: çavaria ontwikkelt educatief materiaal en heeft een gedifferentieerd aanbod volgens onderwijsniveau. De organisatie krijgt al gedurende jaren een subsidie van 70.500 euro, die ze zeer nuttig gebruikt.

Wij wijzen al heel lang op het belang van onderwijs dat inhaakt op en aan de slag gaat met de leef- en belevingswereld van de kinderen op school en binnen hun gezinnen. Hoe herkenbaarder en hoe meer de werking diversiteit uitstraalt, hoe kleiner het risico dat onderwijs bijdraagt aan maatschappelijke kwetsing van leerlingen.

Wat het nieuwe materiaal betreft, zit het vrij goed. Daar waar het oude materiaal wat langer wordt gebruikt, is het inderdaad zo dat er nog te veel in stereotypen wordt gedacht. We volgen dat verder op.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik begrijp dat het voor sommige scholen niet evident is om zomaar op nieuwe handboeken over te schakelen. Het is ook niet altijd zo dat men oog heeft voor dat specifieke aspect van het educatieve materiaal. Sommige leerkrachten zijn tevreden over dat materiaal, dat misschien wel stereotypen bevat maar waarop ze niet letten. Ik heb er begrip voor dat men niet continu nieuw didactisch materiaal kan aankopen. Sommige scholen hebben ook heel erg grote kosten, niet zoveel middelen en ze moeten dus spaarzaam zijn.

Ik begrijp dat, maar het is een kwestie van bewustwording, en daar kunnen we aan werken in overleg met de lerarenopleiding en het steunpunt dat in bijscholingen kan voorzien. Ik geloof dat dit nodig is. Het is belangrijk dat çavaria zijn werk kan blijven voortzetten, niet alleen in het ontwikkelen van didactisch materiaal, maar ook in het aan de man brengen van het materiaal en het komen uitleg geven over alles wat te maken heeft met genderidentiteit. Ik denk aan het bestrijden van stereotypen, maar ook van seksisme, homofobie enzovoort. Çavaria is goed in het geven van instructies aan schoolteams over hoe ze daarmee moeten omgaan en wat ze kunnen doen voor leerlingen. Het is ook belangrijk dat de pedagogische begeleiding daar aandacht voor heeft. Ik hoop dat dit effectief gebeurt.

Ik zal aandacht blijven hebben voor deze problematiek, want nieuwe boeken aanschaffen, is niet op een, twee, drie geregeld. De vraag komt van de basis. Ik hoop dat de leerlingen erop blijven hameren en dat ze het ook voldoende herhalen tegenover hun leerkrachten, want het is de school die het educatief materiaal kiest en niet wij.

Ik vind het goed nieuws dat de Vlaamse Scholierenkoepel hierop wees. Ik heb er jaren geleden al vragen over gesteld. Ook de vrouwenraad heeft het onder de aandacht gebracht. Çavaria brengt het onder de aandacht. Laat ons hopen dat iedereen dit werk voortzet en dat het steeds meer vruchten afwerpt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vervanging van afwezige leerkrachten – 1544 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, eind augustus 2015 besliste de Vlaamse Regering om te stoppen met het geven van een salaris aan leerkrachten die een afwezige collega vervangen 14 dagen voor of tijdens een korte vakantieperiode. Ook vroeger kon je niet altijd vervangen en was er een minimum aantal dagen dat een leerkracht afwezig moest zijn. De beslissing van vorig jaar heeft dit systeem echter nog strenger en moeilijker gemaakt.

Vakbonden en inrichtende machten hebben duidelijk laten weten dat dit in de praktijk onwerkbaar is. Scholen kunnen nog steeds vervangers aanstellen, maar dit moet dan op contractuele basis met eigen middelen. Op mijn schriftelijke vraag van 21 januari 2016 antwoordde u: "Indien een schoolbestuur er toch voor kiest om in deze periode (inclusief vakantie) een vervanger aan te stellen, krijgt het hiervoor weliswaar geen financiering/subsidiëring van de overheid maar moet het aan de vervanger voor deze periode uiteraard wel een loon uitbetalen. Het is niet zo dat leerkrachten op die manier als gratis werkkrachten kunnen worden ingezet."

Het is echter wel degelijk zo dat leerkrachten op die manier als gratis werkkrachten worden ingezet. Bij de onderwijsvakbond bevestigt men dat dit geen alleenstaand geval is. Voor schooldirecties is het zeer frustrerend als ze niet mogen of kunnen zoeken naar een vervanging. Ondertussen krijgen ze wel de terechte vraag van ouders en leerlingen hoe ze al die uren zullen opvangen en hoe de leerstof toch zal zijn gegeven.

Collega's springen altijd bij waar mogelijk. De gratis vervanging gebeurt enkel mits goedkeuring van de interimaris, maar ook voor hen is dat weer een extra

belasting. Jonge leerkrachten willen vaak niets liever dan werken. Scholen die ten einde raad zijn, gaan dus op zoek naar vervanging, soms zelfs zonder dat ze die kunnen betalen. De goodwill van leerkrachten om gratis aan de slag te gaan, bestaat blijkbaar, maar de lijn tussen vrijwilligerswerk en niet anders kunnen is dun.

Minister, hoe staat u tegenover het feit dat leerkrachten als vrijwilligers worden aangenomen? Hoe is dat juridisch geregeld? Hebt u een idee van hoeveel gevallen er zijn waarbij leerkrachten enerzijds met behulp van de werkingsmiddelen van de scholen worden aangeworven, en anderzijds als vrijwilliger? Zult u de problematiek meenemen in de discussie met betrekking tot de lerarenloopbaan? Wilt u deze maatregel herbekijken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik wil eerst de maatregel even duiden. Wij hebben als regering niet beslist dat er sowieso vrijwilligerswerk moet worden uitgevoerd. Er bestaat al heel lang een regeling waarbij alleen afwezigheden van tien werkdagen of veertien kalenderdagen recht geven op een gefinancierde of een gesubsidieerde vervanger. Als een leerkracht een week ziek is en je wilt die vervangen, krijg je daar dus geen subsidie voor. Dat geldt ook voor de maand voor de grote vakantie, dus de hele maand juni. Als je daarin nog vervangt, zit je ook met een probleem.

Wij hebben nu een nieuwe maatregel ingevoerd voor afwezigheden die aanvangen in een periode van veertien kalenderdagen of tien werkdagen voor de herfst-, kerst-, krokus- of paasvakantie. We hebben bepaald dat je die vervangingen maar gesubsidieerd kunt krijgen na afloop van de vakantieperiodes. Dat heeft alles te maken met het feit dat je anders tijdens de vakantieperiodes dubbel moet betalen.

We hebben die maatregel ook besproken toen we onze besparingsoefening moesten doen. We zijn ervan overtuigd dat die de schoolorganisatie zo veel mogelijk spaart. Door de maatregel konden we andere ingrepen binnen de organieke omkadering vermijden. De maatregel geldt niet voor het basisonderwijs, enkel voor het secundair onderwijs, omdat in het secundair onderwijs in de meeste scholen in de twee weken voor de paasvakantie vooral examens georganiseerd worden.

Als je toch iets wilt doen in die periode, ook al wordt het niet gefinancierd, dan kan het inderdaad dat mensen als vrijwilliger taken willen opnemen voor een doel dat hen ter harte gaat. Ik kan dat alleen maar toejuichen. Maar de reguliere taken in een school horen niet door vrijwilligerswerk te worden uitgevoerd. Als een school dat toch wil doen, dan gelden de regels die van toepassing zijn op het vrijwilligerswerk. Dat is geregeld in de wet betreffende de rechten van vrijwilligers van 3 juli 2005. Ik bespaar u de definities, u kunt die in de wet nalezen, maar krachtens artikel 3, ten eerste, punt d, van die wet kan het vervangen van een afwezige leerkracht door een andere leerkracht niet als vrijwilligerswerk worden beschouwd. Een leerkracht kan geen opdrachten in het kader van een vrijwilligersstatuut uitoefenen die hij al in het kader van een arbeidsovereenkomst of een statutaire aanstelling uitoefent.

Zoals vermeld in mijn antwoord op uw vraag nummer 162 van 21 januari laatstleden, mevrouw Meuleman, beschikt mijn administratie niet over de gegevens van personeelsleden die met eigen middelen aangesteld worden, omdat de school- en centrubesturen dergelijke opdrachten niet aan de overheid meedelen. Er staat immers geen subsidiëring of financiering tegenover. Voor vrijwilligerswerk bestaat er geen meldingsplicht.

Als men toch iemand als leerkracht wil aanwerven, kan dat uiteraard wel, maar dan moet dat, zoals ook bij de andere vervangingen, gefinancierd worden met de middelen die de school zelf heeft.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Op mijn laatste twee vragen hebt u nog niet geantwoord, minister.

Minister Hilde Crevits: Zal ik de problematiek meenemen in de discussie met betrekking tot de lerarenloopbaan? Neen, want het inzetten van vrijwilligers in een school maakt geen deel uit van het loopbaanpact. Ik heb al gezegd dat dat niet kan. Je kunt geen lesopdracht laten uitoefenen in het kader van vrijwilligerswerk.

En wil ik de maatregel herbekijken? Die maatregel kan nu niet herbekeken worden. Ik heb net uitgelegd waarom we die beslissing genomen hebben. Die sluit aan op een maatregel die al heel lang geleden genomen is rond de afwezigheid van tien werkdagen. Ik ga die maatregel nu niet versoepelen. Die blijft bestaan, net zoals de maatregel voor de maand juni. Die komt er nu inderdaad bovenop. Die maakt op zich geen deel uit van het loopbaanpact.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Met die vraag over het loopbaanpact bedoel ik dat de huidige manier van werken, waarbij in lesuren wordt geteld, het bijzonder moeilijk maakt om zulke vervangingen te regelen. Ik denk dat het een oplossing zou kunnen zijn voor deze, maar ook andere problemen en het feit dat met die omkadering zoveel meer moet gebeuren.

Ik heb mijn vraag gesteld vanuit een grote bezorgdheid bij scholen die, als er een aantal zieken zijn, het echt wel moeilijk hebben om alles rond te krijgen. Soms kan dat tot twee weken voor de vakantie zijn. Niet voor elke vakantie zijn er examens. Voor vakken die zwaar doorwegen, zoals wiskunde, met vijf lesuren per week, kan het oplopen tot tien uren die een leerling mist. De ouders zijn daar bezorgd over.

De school is echt niet bij machte om vervangers te vinden. Het is een reëel probleem. Ik weet niet of het systeem oneindig houdbaar is. Je voelt bij de scholen dat er weinig rek is. Ik vind toch dat dit moet worden meegenomen en, als er nu geen terugschroeven van die besparingsmaatregel kan zijn bij het volledige lerarenloopbaandebat, dit zo dan op te lossen.

De voorzitter: De heer Vandenberghé heeft het woord.

Steve Vandenberghé (sp.a): Minister, u hebt de link gelegd met het basisonderwijs en daar ben ik blij om. In het basisonderwijs gaat het over een totaal ander systeem. Ondanks het feit dat men er wel een korte vervanging kan doen, wordt men er ook geconfronteerd met een schrijnend tekort aan leerkrachten, zowel voor korte vervangingen als voor langere vervangingen. De oorzaak ligt deels bij het afhaken van afgestudeerden die in het begin van het schooljaar merken dat de werkgelegenheid heel klein is. Verder in het schooljaar vermeerdert die omdat er meer mensen afwezig zijn, maar intussen hebben ze al uitgekeken naar een andere job.

Minister, ik werk al een zestal maanden niet meer in het werkveld zelf. Er is een ronde van Vlaanderen geweest. Volgens een aantal schooldirecties zou er een voorstel zijn van het ministerie van Onderwijs om per 1 voltijdse equivalent (FTE) nog in een budget voor 0,4 equivalenten te voorzien om zieke personeelsleden te vervangen. Als men die 0,4 equivalenten onmiddellijk bij de personeelsformatie van schoolgemeenschappen zou toekennen, dan heeft dat een heel aantal voordelen. Minister, is dat voorstel er of niet? Als het zo is, kunnen er meer afgestudeerden onmiddellijk worden aangenomen in de schoot van een scholengemeenschap. Het personeelsbeleid van een scholengemeenschap, de aanvangsbegeleiding en het

mentorschap kunnen dan ook beter en meer gestructureerd worden georganiseerd. Als er weinig zieken zijn, kan er zorg worden gegeven. De directeur moet dan ook niet dagenlang zoeken naar een vervanging. Er zouden dus een aantal voordelen zijn. Minister, ik heb het nog niet bevestigd gekregen, maar blijkbaar zouden schoolgemeenschappen initiatieven nemen om de problematiek van afwezigheden op te vangen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de vraag naar de impact van die maatregel in scholen is legitiem. Maar er is ook de responsabilisering van de directies. Er bestaan maatregelen voor. Als een directie van een school zich vragen stelt bij de afwezigheid van een leerkracht, dan kan men een controlegeneesheer sturen om na te gaan of de afwezigheid door ziekte gerechtvaardigd is of niet. Minister, hebt u zicht op het aantal controlegeneesheren dat is uitgestuurd door Onderwijs? Als er automatisch 0,4 FTE bij komt, wat is dan nog de responsabilisering om na te gaan of iemand al dan niet echt ziek is? Het geld en de middelen komen toch, de belastingbetaler betaalt.

Stel dat er een serieuze griep epidemie is. In die periode is er een andere situatie. Minister, hoe vaak zijn er leerkrachten aangeworven met werkingsmiddelen of andere middelen om leemtes op te vullen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandenberghe, ik heb uw vraag gesteld aan mijn adjunct-kabinetschef, maar die verstond de vraag niet, wat natuurlijk ook te wijten kan zijn aan de slechte vraagstelling van mezelf. Hetzelfde voor collega Daniëls. Ik zal nagaan welke cijfers er zijn.

Ik heb daarnet al gezegd dat wij niet weten wie op vrijwillige basis wordt aangeworven omdat scholen dat niet moeten rapporteren. Ik ga daarover de scholen ook niet bevragen. Wat mevrouw Meuleman daarnet heeft verteld over de schoolopdracht, is natuurlijk iets anders en kan wel deel uitmaken van een loopbaanpact. Het zit mee in de onderhandelingen. Wie het met eigen middelen doet, dat kan onderzocht worden, maar moet ook school per school worden uitgefilterd.

Ik zal nagaan welke informatie ik kan krijgen, maar ik heb die nu niet bij me.

Mijnheer Vandenberghe, u krijgt een schriftelijk antwoord, of beter nog, u kunt misschien een schriftelijke vraag stellen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik wil het nog even hebben over de laatste opmerking van de heer Daniëls. Het is toch eigenaardig dat men niet kan bijhouden hoeveel mensen er met eigen middelen van de school worden tewerkgesteld omdat ze dat niet moeten aangeven. Het is duidelijk ook door de OESO aangehaald. Het is eigenaardig dat we totaal geen zicht hebben op het inzetten van middelen. Als er inderdaad grote delen van de werkingsmiddelen worden gebruikt voor de omkadering en vervangingen en als de overheid daar geen zicht op heeft, dan is dat toch eigenaardig. In het kader van de transparantie van de besteding van middelen zou dit toch moeten worden onderzocht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanbevelingen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) inzake het aantal leerkrachten
– 1572 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik stel deze vraag naar aanleiding van een rapport van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) 'Belgium: Selected Issues'. In dat rapport bundelde het IMF onlangs een aantal aanbevelingen om de overheids-uitgaven efficiënter aan te wenden. In economisch barre tijden is het altijd interessant om zoiets te lezen.

Een van de stellingen van het IMF is dat ons land te veel leerkrachten zou hebben in het lager en het secundair onderwijs, gegeven het feit dat we een lage leerling-leerkrachtratio optekenen. Het IMF telt te veel leerkrachten in kleine klassen. Het grote aantal leerkrachten leidt volgens het IMF niet tot hogere score inzake schoolprestaties vergeleken met de ratio in onze buurlanden.

Minister, ik heb hier op 2 oktober al een vraag over gesteld naar aanleiding van het rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) 'Education at a Glance', waarin onze lage leerling-leerkrachtratio eveneens werd vermeld en verklaard. U gaf toen al aan dat de OESO-indicator met betrekking tot de leerling-leerkrachtratio een investeringsindicator is en dus geen weerspiegeling vormt van de gemiddelde klasgrootte, en daar ben ik het absoluut mee eens. U was het toen wel eens met de kritiek dat in Vlaanderen in vergelijking met de ons omringende regio's de ratio in de cijfers toch vrij laag is maar niet noodzakelijk in de praktijk.

Ik heb de cijfers er nog even bij genomen. In onderwijs hebben we 183.000 personen. Er zijn er 28.000 in de beroepscategorie 'andere', zoals centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB), koepels, administratief personeel en inspectie. Daarnaast hebben we 155.000 personen in onderwijzend personeel en bestuurs-personeel. De vraag is hoeveel we van die 183.000 personen terugvinden in een school en hoeveel in een klas. Pas dan kan men effectief spreken over de ratio en pas dan kan men ook kijken wat het IMF doet met die hogere scores qua schoolprestaties en dergelijke meer.

Minister, hoe reageert u op de aanbevelingen van het IMF? Hebt u al kunnen bekijken hoe we de effectieve leerling-leerkrachtratio naar een realistisch niveau kunnen tillen? Met andere woorden, hoe kunnen we ervoor zorgen dat er meer mensen die worden betaald door het departement Onderwijs, effectief mee zorgen voor rechtstreekse ondersteuning in de school en in de klas? Ik verwijs ook naar het debat dat we hebben gehad over de werkingsmiddelen. We hebben toen vastgesteld dat enige transparantie en een blik op de efficiëntie en effectiviteit van de ingezette middelen zinvol zou zijn in deze budgettaire krappe tijden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De aanbevelingen van het IMF zijn gebaseerd op dezelfde leerling-leerkrachtratio's uit 'Education at a Glance', waarover u in september 2014 een vraag stelde en waarover in de commissie van 2 oktober 2014 werd gedebatteerd. Deze ratio kwam ook uitgebreid aan bod in het debat in deze commissie van 10 maart 2016 naar aanleiding van de interpellatie van mevrouw Meuleman over de aanbevelingen van de OESO in haar recente rapport over de financiering van het Vlaamse onderwijssysteem.

In het kader van dat debat heb ik de lage leerling-leerkrachtratio als een positief punt van ons onderwijsbestel omschreven. Vlaanderen scoort zeer goed op het vlak van onderwijs. Dit is onze unieke grondstof. Ik denk niet dat we vandaag kunnen zeggen dat we leerkrachten te veel hebben, zeker in het licht van de vorige vraag, die ging over het lerarentekort.

Mijn reactie op het gebruikte cijfermateriaal blijft dezelfde en nuanceert voor een stuk de wijze waarop het IMF de cijfers omzet in aanbevelingen: de OESO-indicator is een investeringsindicator en geen weergave van gemiddelde klasgrootte. De ratio zet het aantal voltijdse leerlingen af ten opzichte van het aantal voltijdse leerkrachtequivalenten. Enkel in het geval dat het aantal uren dat leerlingen gemiddeld in de klas doorbrengen, gelijk is aan het aantal uren dat leerkrachten gemiddeld voor de klas staan, weerspiegelt deze ratio de gemiddelde klasgrootte. Maar dat is uiteraard niet het geval, want alle lerarenopdrachten worden in de indicator in rekening gebracht, ook die uren die geen lesuren zijn, maar die er personeelsmatig mee gelijkgesteld worden. Het betreft inhaallessen, bijzondere pedagogische taken, nascholing, klassenraad, klassenraaddirectie en interne pedagogische begeleiding. We moeten ook in rekening brengen dat het buitengewoon onderwijs, waar de omkadering veel ruimer is, wordt opgenomen in de indicator.

Ik ontken echter niet dat de ratio leerling-leerkracht in Vlaanderen laag is in vergelijking met andere landen, vooral in het secundair onderwijs. Een van de mogelijke oorzaken is de versnippering van het aantal studierichtingen in het secundair onderwijs, de minimumpakketten, de gewaarborgde vrijheid van keuze voor de levensbeschouwelijke vakken.

Wat het secundair onderwijs betreft, wil ik hier vandaag geen voorafname doen. Bij de modernisering van het secundair onderwijs sluit ik niet uit dat er efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt. Dit is ook al aan bod gekomen in het debat over de OESO-studie.

Bij het zoeken naar besparingsmaatregelen in het onderwijs hebben we er doelbewust voor gekozen om deze in het secundair onderwijs iets groter te laten zijn dan in het basisonderwijs. Maar ook in het secundair onderwijs zelf hebben we niet voorzien in ingrepen op de lerarenuren zelf, wel op het aanwendingspercentage voor de algemene puntenenveloppe voor het ondersteunend personeel.

Scholen beslissen momenteel autonoom hoe ze met de hun toegekende omkadering hun onderwijs organiseren. Het doel moet daarbij altijd zijn optimaal onderwijs aan te bieden dat alle leerlingen ten goede komt. Deze autonomie is belangrijk, dat hebben we ook onderstreept in het regeerakkoord.

Een belangrijke decretale opdracht van het basisonderwijs is een leeromgeving creëren waarbinnen leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken. Om dat voor alle leerlingen te kunnen realiseren, moeten leerkrachten differentiëren naargelang de noden van de leerlingen. Ook in kleinere klassen zal de nood aan differentiatie blijven, want ook daar zullen leerlingen met verschillende noden en een verschillend tempo aanwezig zijn.

Een pleidooi voor niet al te grote klasgroepen is pedagogisch wel verdedigbaar, maar in plaats van vaste, kleinere groepen te vormen, kunnen scholen ook niet alleen het lestijdenpakket maar ook de extra middelen of de punten voor zorgcoördinatie op een meer flexibele manier gaan aanwenden. Daar geloof ik eigenlijk wel in. Zo kan er een combinatie zijn tussen een vast gedeelte, en een veranderbaar gedeelte, waarbij leerlingen al naargelang van hun vorderingen deel uitmaken van verschillende groepen met een verschillend tempo. Het is ook zo dat als we alle omkadering zouden inzetten op klasniveau de effectieve klasgrootte een beetje zou dalen. De vraag is of dat sowieso een betere werkwijze is dan de manier waarop het nu gebeurt.

Ik ben er wel van overtuigd dat als de middelen efficiënt worden ingezet om leerkrachten of teams te ondersteunen, dat zeker leidt tot een meer adequate professionalisering van de leraar. Ik denk ook, als we vandaag naar de scholen kijken, het overgrote deel van de personeelsleden in alle omkaderingsvormen die er zijn, zich met heel veel engagement inzetten voor de leerlingen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u sprak vooral over het secundair onderwijs, maar ik kom even terug op het nieuwe omkaderingssysteem dat we sinds 1 september 2012 in het basisonderwijs hebben ingevoerd. Daar was de hoogste ratio die werd vooropgesteld 18,5 leerling per leraar, waar het voordien 22,5 leerling per leraar zou zijn omdat er toen 52, 7 miljoen euro extra in het basisonderwijs is geïnvesteerd. Op het terrein stel ik echter vast dat ik ratio's zie die heel wat hoger zijn. Dat kan inderdaad aan capaciteitsproblemen liggen. Als er maar x aantal lokalen zijn, kan men niet anders, maar dan zou men ervan kunnen uitgaan dat er in die klassen aan duoteaching wordt gedaan. Ook dat stellen die leerkrachten echter niet altijd vast.

De vraag is dan: waar zijn die uren naar toe? Als we vanuit de overheid middelen geven – namelijk 52,7 miljoen euro recurrent aan het prijsniveau van 2012, dus dat stijgt nog – dan is de vraag wat daarmee gebeurt. Ik deel absoluut de mening dat we vertrouwen moeten hebben en dat middelen flexibel moeten worden ingezet, maar leerkrachten zeggen, ook in het licht van het M-decreet, dat in een klas van 28, in de lagere school, met 2 kinderen met serieuze noden, het niet evident is om al die kinderen aan het werk te zien. Differentiëren, ja, absoluut, maar op differentiëren zit ook een eindpunt. Ik hoor leerkrachten zeggen dat ze na een voormiddag met de leerlingen te hebben gewerkt ze de leerlingen niet allemaal hebben gezien, dat ze een aantal leerlingen te weinig of niet kunnen begeleiden. Dat is natuurlijk een gevaar voor de kwaliteit van ons onderwijs.

Vandaar mijn tweede vraag : hoe kunnen wij en hoe kunt u er meer zicht op hebben dat mensen die betaald worden door het departement Onderwijs effectief voor leraarsuren – omkadering die we aan scholen geven met het doel ze in te zetten in relatie tot de leerlingen – worden ingezet en niet elders waar het misschien niet zinloos is, maar waarbij ik vaststel dat de leerkracht het 'in the end' moet doen met veel leerlingen, en het met veel meer leerlingen moet doen dan initieel bedoeld en initieel naar voren is geschoven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Rapporten kan men lezen vanuit een bepaalde bril. Afhankelijk van de bril die je op hebt, lees je meer of minder. Voor mij zijn de drie belangrijkste conclusies uit dit rapport de volgende. Ten eerste, de inzet van publieke middelen voor onderwijs is hoger dan het EU-gemiddelde en dan in ieder vermeld buurland, vooral als gevolg van het hoge aantal tewerkgestelden, wat resulteert in een laag leerling-per-leerkrachtenratio. Ten tweede, ondanks het hoge en vlug groeiende bestedingsniveau gaan de testresultaten erop achteruit, is de effectiviteit om ongelijkheden te verminderen beperkter dan in de andere Europese landen en zijn de leerlingen minder goed voorbereid op de arbeidsmarkt. Ten derde, de oorzaken van deze tegengestelde trends zou zorgvuldig moeten worden onderzocht. De scope zou moeten worden gelegd op het bereiken van efficiëntiewinsten om de bestedingsdruk te milderen die het gevolg is van de sterk groeiende leerlingenpopulatie. Dat zijn voor mij de drie conclusies.

Minister, ik denk dat u genuanceerd en correct hebt geantwoord. Als onze collega over meer transparantie spreekt, dan deel ik zijn zorg. Als ik echter naar het onderwijsveld luister, en zeker naar het basisonderwijs, dan hoor ik toch wel de vraag en de grote zorg om eerder wat meer ondersteunend personeel te hebben.

Als ik met hen in dialoog ga, dan denk ik dat die bezorgdheid meestal meer dan terecht is.

We hebben met een zeer complexe situatie te maken en we hebben het niet zo makkelijk om dat in enkele minuten te vatten. Simpele oplossingen zijn er voor deze complexe problemen niet. Voor alle duidelijkheid wil ik toch meegeven: indien sommigen er ooit zouden aan denken de openendfinanciering af te schaffen, dan deel ik hun mening niet. Als sommigen zouden denken dat we de grondwettelijke vrijheid van onderwijs in vraag moeten stellen, dan zeg ik in alle duidelijkheid: die mening deel ik niet.

De voorzitter: Mevrouw Brussel heeft het woord.

Ann Brussel (Open Vld): Ik stel me een vraag: heeft het IMF in zijn berekening rekening gehouden met het aantal lestijden? Heeft het IMF dat vergeleken met het aantal lestijden dat in andere landen wordt gegeven? Heeft het IMF rekening gehouden, niet alleen met het aantal lestijden dat leerlingen krijgen, maar ook met de noemers voor de leerkrachten, dus met hoeveel uur per week een leerkracht les geeft?

Als je al die zaken verwerkt, dan kom je misschien wel tot andere resultaten. Precies. Ik had u een aantal bedenkingen horen maken over onder andere de minimumpakketten en dergelijke meer. Dat alles heeft ook een invloed.

Minister Hilde Crevits: Ze nemen alle personeelsleden en zetten die om in voltijdsequivalenten. Dan kom je natuurlijk tot een heel lage ratio. Dat is ook logisch. Alle andere taken zitten daar mee in.

Ann Brussel (Open Vld): Niet alleen zitten alle andere taken daar mee in, in veel ons omringende landen hebben leerlingen nu eenmaal minder lesuren per week in het secundair onderwijs. Dat maakt toch ook al een groot verschil, denk ik. Ik ga niet zeggen dat ik dat geen zinvolle berichtgeving van het IMF vind, maar ik vind dat eigenlijk niet voldoende onderzocht om daar als belangrijke instelling zulke uitspraken over te doen. We moeten het natuurlijk hebben over de aanwending van middelen en of dat voldoende transparant gebeurt. Daarover ben ik het eens met collega Daniëls. Die transparantie is belangrijk. Als dit echter volgens het IMF te veel kost, dan denk ik dat we ook een heleboel andere dingen moeten bekijken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, u had nog gevraagd hoe dat wordt aangewend. Er is natuurlijk vrije aanwending. Als we daar vanaf nu een zicht op willen hebben, dan moeten we dat mee opnemen in onze rapporteringsverplichtingen voor de scholen. Het is dus niet zo simpel om van elke school te weten hoe dat precies allemaal wordt aangewend.

Mevrouw Brussel, toen ik de onderwijsaanbevelingen van het IMF zag, heb ik eens diep gezocht. Ze hebben dat immers natuurlijk op dezelfde manier berekend als de OESO. We hebben daar al uitgebreid over gedebatteerd hier. Ik weet ook niet of het IMF het ook zo gratis heeft bedoeld, zo van: voilà, je haalt geen betere resultaten en er zijn te veel leraren. Dat was een beetje kort door de bocht, denk ik zo persoonlijk.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik denk niet dat we extra dingen moeten opvragen, want we hebben natuurlijk het formulier PERS 2, waarin de opdrachten van leerkrachten worden opgegeven tot op het niveau van graad en vak. Met andere

woorden, daar is op zich geen probleem mee. Wel is de vraag natuurlijk of leerkrachten daadwerkelijk doen wat er op dat formulier staat dat scholen invullen. Dat is een beetje de vraag waarmee we zitten, de vraag van wat er op papier in de werkstations zit versus wat leerkrachten doen, wat het personeel doet. Dan kom ik inderdaad bij de draagkracht van leerkrachten en scholen en de terechte bedenkingen die collega Brussel heeft bij de manier waarop het IMF tot deze cijfers is gekomen. Dat was de initiële vraag en daarover hebben we daarnet gesproken.

Ik meen echter dat we voor bepaalde zaken moeten durven te bekijken hoe middelen worden ingezet of afgewend voor andere taken, op andere niveaus, op andere plaatsen enzovoort. Dat is eigenlijk enigszins de kernvraag. Als ik echter vaststel dat we in 2012 52,7 miljoen euro hebben bijgestoken om kleinere klassen te maken, op vraag van het basisonderwijs, en in die klassen is niet veel veranderd, dan vraag ik me enigszins af waar die uren en die middelen dan heen zijn. Dat is dus toch een vraag die een beetje blijft hangen. De initiële insteek voor deze vraag, maar ik zal ze misschien dan nog op een andere manier stellen, was dat we daar misschien wat meer zicht op zouden moeten krijgen.

Aan de collega's die denken dat mijn vraag geïnspireerd was door besparingsdrang, kan ik zeggen dat dit zeker en vast niet zo is. Het zou kunnen dat die collega's uit andere cenakels van hun partij andere signalen horen, maar bij ons in elk geval niet. Er is uiteraard vrije aanwending, maar als er dan kritiek komt omdat klassen te groot zijn, dan zullen wij uiteraard wel meteen de vraag stellen hoe de middelen worden gebruikt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de instapproef voor bacheloropleidingen leraar – 1590 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): In de vergadering van de commissie Onderwijs van 10 maart hadden we het over de op handen zijnde oriëntatieproef aan het einde van het secundair onderwijs, en ook over het pilootproject dat tegen 18 april 2016 zal worden gelanceerd. Zowel de media als de onderwijsinstellingen zelf hebben dit thema met aandacht gevolgd. In de beleidsbrief Onderwijs 2015-2016 lezen we eveneens: "Op het vlak van de oriëntering heb ik het afgelopen jaar de opdracht gegeven tot het ontwikkelen van een oriënteringsproef en niet-bindende toelatingsproeven voor zowel de academische STEM-opleidingen als de geïntegreerde lerarenopleidingen." Minister, het is over die laatste proef, die reeds in het regeerakkoord werd aangekondigd, dat ik u de stand van zaken zou willen vragen.

Ik blik even kort terug. Op 2 april 2015, dus bijna een jaar geleden, stelde ik samen met de collega's Daniëls en De Meyer een actuele vraag over de geplande hervorming van de lerarenopleiding. U wees toen in uw antwoord op deze niet-bindende, maar verplichte instapproef voor de lerarenopleiding. De instapproef zou niet zozeer de pedagogische competenties van de nieuwe studenten in de lerarenopleiding op bachelorniveau willen meten: dat komt immers ruimschoots aan bod in de loop van de opleiding. Het zou niet logisch zijn om vooraf te willen testen wat leerlingen nog moeten leren tijdens de opleiding. De klemtoon zou op taalcompetenties komen te liggen, hebt u toen geantwoord.

Dat vertrekpunt was niet helemaal in lijn met het voorstel van de beleidsgroepen lerarenopleiding van 5 juni 2014. Volgens de beleidsgroepen moest zo'n instapproef

dienen om kandidaten lerarenopleidingen met het juiste profiel aan te trekken en te doen instromen. In het advies ging men dus wel al op zoek naar een profiel. Ik citeer het rapport van de beleidsgroepen: "De inhoud van deze instaproef moet nog verder uitgewerkt worden, waarbij door de leden van de beleidsgroep wordt aangegeven dat het niet eenvoudig is om alle nodige competenties in een instaproef te gieten. Ze moet alleszins peilen naar een veelheid aan competenties."

Het staat buiten discussie dat wij allen baat hebben bij degelijke en goed opgeleide leerkrachten. De media hebben in het verleden immers al gewezen op het vermeende kennisniveau van de studenten lerarenopleiding of het gebrek daaraan. Dat soort berichtgeving is een mes dat aan twee kanten snijdt. Het zet wel niet meteen aan om te kiezen voor de lerarenopleiding. Daarom moeten we er een beetje voorzichtig mee zijn.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot deze instaproef voor de lerarenopleidingen op bachelorniveau? Komt er een vergelijkbaar pilootproject en, indien zo, wanneer? Hoeveel studenten zullen hieraan deelnemen? Hoe zal dit praktisch en budgettair worden georganiseerd en wanneer zal de definitieve versie worden gelanceerd? Waarop zal deze instaproef worden gebaseerd? Zullen ook hier SIMON, Luci en andere oriënteringsproeven als model fungeren? Op welke wijze kan deze instaproef gevalideerd worden? Zal er sprake zijn van één initiële instaproef zoals voorgesteld door de beleidsgroepen lerarenopleiding of wordt de instaproef aangepast naar het niveau, zijnde kleuter-, lager, eerste en tweede graad secundair onderwijs? In welke mate zijn de hogescholen in dit proces betrokken, alsook de koepels zoals de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en/of de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR)? Wat zal de precieze focus van de instaproef zijn? Is het meten van taalcompetentie, bijvoorbeeld in de Brusselse context, niet te beperkend en moet er ook niet worden gepeild naar motivatie en algemene kennis? In welke mate kan de instaproef bijdragen tot meer diversiteit bij studenten lerarenopleiding?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dames en heren, alle lerarenopleidingen van de Vlaamse hogescholen werken mee aan de ontwikkeling van deze proef. Op onze vraag werkt VLHORA momenteel aan de instaproef voor de lerarenopleidingen. Deze instaproef zal voor het eerst worden afgenomen bij de net ingeschreven eerstejaarsstudenten van de lerarenopleidingen in het academiejaar 2016-2017. Hieraan voorafgaand, na de paasvakantie van 2016, gebeurt er een technische pilot bij eerstejaarsstudenten van de lerarenopleidingen kleuter-, lager en secundair onderwijs van verschillende hogescholen om zowel het onlineplatform te testen en een eerste normering te doen. De proef start dus straks bij de inschrijvingen, maar de leerlingen die nu al in het eerste jaar zitten, zullen als proefpersonen dienstdoen. Er zouden naar schatting ongeveer 300 studenten getest kunnen worden. Eind mei volgt er ook nog een pretest bij leerlingen uit het laatste jaar secundair onderwijs die aangeven de lerarenopleiding te willen volgen met als doel een normering vast te kunnen leggen. Hier moet het aantal leerlingen nog nader bepaald worden. We zullen dus testen op hen die de keuze al hebben gemaakt en op hen die in het laatste jaar secundair onderwijs zitten.

We hebben VLHORA 75.000 euro ter beschikking gesteld om een beleidsmedewerker aan te stellen die de implementatie van de instaproef voorbereidt. Een eerste verplichte afname voor de inschrijving in de lerarenopleiding wordt, uiteraard afhankelijk van de resultaten, gepland voor het academiejaar 2017-2018.

Waarop zal de instaproef worden gebaseerd? Ze zal het resultaat zijn van een integratie van bestaande instrumenten die vandaag al in de lerarenopleiding

worden gebruikt. U weet dat hogescholen al vele jaren werken met proeven en screenings die echt geschikt zijn. Er komt een generieke instaproef voor de opleiding kleuter-, lager en secundair onderwijs met het onderdeel Nederlands en de Lemo-test, die staat voor leercompetenties en motivatiekenmerken. Voor de opleiding lager onderwijs worden daar nog Frans en wiskunde aan toegevoegd.

Als motivatie- en studievoordigheidentest zal, zoals gezegd, Lemo worden gebruikt. Die test bestaat en is goed.

Voor het onderdeel Nederlands worden onderdelen en items van verschillende taaltesten samengevoegd, namelijk van Test je taal van de Artevelde Hogeschool, InstrumenTaal van de Hogeschool Gent, Taalvast voor professionele bachelors van Odissee en UCLL in samenwerking met het Instituut voor Levende Talen, de Instaptoets Nederlands van de Artesis Plantijn Hogeschool en de Instaptoets Nederlands van PXL.

Voor het onderdeel Frans wordt stERK gebruikt en voor het onderdeel wiskunde WISTIL. Beide instrumenten zijn gevalideerde projecten van het expertise-netwerk School of Education.

We maken dus zo veel mogelijk gebruik van wat vandaag bestaat en integreren alles tot iets dat homogeen in alle instellingen kan worden gebruikt.

Hoe zullen we de proef valideren? Na de eerste afname, bij de start van het academiejaar 2016-2017, wordt het instrument geëvalueerd. Dan volgen follow-up en analyse van de resultaten. De validering gebeurt dan op basis van een statistische analyse, moeilijkheidsgraad, discriminatie, betrouwbaarheid, correlatie met examenresultaten. Er zal worden nagegaan welke samenhang er is tussen de resultaten en het studiesucces van de studenten. De instaproef moet een voldoende voorspellende waarde hebben om generiek geïmplementeerd te kunnen worden. Er komt ook een kwalitatief deel met interviews en vragenlijsten. We werken een beetje zoals in het secundair onderwijs. Eerst een proefdraai, dan iedereen de test laten doen, maar pas het jaar daarna wordt ze generiek en gevalideerd. Het eerste jaar waarin iedereen de test doet, is dus nog niet gevalideerd, maar hebben we hoe dan nodig om de connectie tussen het resultaat van de instaproef en het studiesucces na te gaan.

Over de betrokkenheid van de hogescholen heb ik al veel informatie gegeven. VLHORA ontwikkelt de instaproef en alle lerarenopleidingen worden heel nauw betrokken. Er is ook een resonansgroep Nederlands opgericht waaraan medewerkers met inhoudelijke expertise uit de hogescholen deelnemen, zoals docenten Nederlands, studiebegeleiders, beleidsmedewerkers, taalcoördinatoren. Voor de componenten Frans en wiskunde en voor de motivatie- en studievoordigheidentest wordt samengewerkt met de projectmanagers van de gebruikte instrumenten. Zij hebben al heel veel expertise.

De focus heb ik u ook al vrij goed aangegeven. Het is een instellings-overschrijdende instaproef voor de lerarenopleiding die via het inschatten van kennis en vaardigheden van inkomende studenten de positie van die studenten bepaalt tegenover de beginverwachtingen van de opleiding, maar ook tegenover de andere studenten die voor de opleiding kiezen. De proef moet dus de student ondersteunen. Er wordt op de eerste plaats ingezet op talige competenties, omdat die in alle lerarenopleidingen uiteraard van groot belang zijn. Daarnaast bleek uit gesprekken met de hogescholen en uit Finse studies ook de nood aan een motivatie- en studievoordigheidentest. Daarom gebruiken we Lemo. De proef kan geen pedagogisch-didactische competenties testen, aangezien die niet tot de eindtermen van het secundair onderwijs behoren. Studenten bij aanvang testen op competenties die ze pas op het einde van de opleiding verworven moeten hebben, lijkt me niet zo zinvol.

De resultaten van de instaproef zijn niet bindend. De toegang tot de opleiding wordt dus helemaal niet beperkt. Zowel met de oriënteringsproef op het einde van het secundair onderwijs, als met de instaproef voor de lerarenopleidingen willen we een sterkere diversiteit in de instroom in het hoger onderwijs krijgen en kwaliteit inbrengen. De oriënteringsproef kan ervoor zorgen dat leerlingen die anders misschien niet aan een verdere opleiding in het hoger onderwijs hadden gedacht, toch deze stap overwegen. We moeten natuurlijk nog kijken wat de impact zal zijn op de inschrijving van jongens en meisjes, van sociaal zwakkere groepen, maar het is zeker niet de bedoeling ontmoedigend te werken, maar net stimulerend te zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Dank u, minister, voor uw uitvoerig antwoord. Het is goed dat er na de paasvakantie al een technische pilot kan draaien, want er moeten inderdaad verschillende zaken worden getest, zoals het onlineplatform, de reactie op de test, de bevindingen. De proefdraai in 2016-2017 is een goede zaak. Zeker als u aan de validering wilt werken, moet u er snel mee kunnen beginnen. Voor een volledig valideringstraject moet u de studenten gedurende de hele opleiding kunnen volgen. In 2017-2018 kunt u al een eerste keer zien hoe de studenten het in de realiteit hebben gedaan, dus of uw pilot een voorspellende waarde had. Dat kunt u al voor een stuk nagaan, maar nog niet volledig. Sommige studenten zullen hun eerste jaar niet volledig succesvol hebben afgerond, maar dat wil niet zeggen dat ze de opleiding uiteindelijk niet zullen afronden, zij het met een beetje studievertraging.

Je kunt dus al een indicatie hebben na een jaar, maar voor een volledige validering moeten we rekenen op vier jaar om in kaart te brengen welke resultaten op de test naar welke resultaten tijdens de studies leiden. Zo kun je ook berekenen hoeveel procent kans iemand die de test maar nipt gehaald heeft, maakt om uiteindelijk te slagen en over welke periode.

Het is goed dat het in gang is gezet. Ik vind het belangrijk dat we voor een volledige validering van de test gaan vooraleer we zeker kunnen zijn dat we van een degelijk instrument spreken, dat studenten niet onnodig wegjaagt, of omgekeerd. Studenten mogen niet onderschatten noch overschatten wat ze kunnen. Dan hebben we een goed instrument.

Het is ook goed dat de talige competenties getest worden. En dat voor het lager onderwijs Frans en wiskunde erbij komen, lijkt mij een goede zaak. Maar ik wil ook nog een pleidooi houden voor iets algemenere competenties, misschien niet meteen, maar wel in de toekomst. Ik heb het dan over muzische en culturele competenties. Dat kan breed zijn. Het is belangrijk om een attitude te hebben die open staat voor muzische vorming en cultuureducatie, want vandaag blijkt dat voor veel leerkrachten toch een beetje ver van hun bed te liggen. Er zou binnen zo'n test kunnen worden nagegaan of die competenties, die openheid, die attitude er ook zijn. Dat zou interessant zijn. Het zou in ieder geval een plaats mogen krijgen.

Ik ben het er dus absoluut mee eens dat die talige competenties getest moeten worden. Ik vind ze het allerbelangrijkst voor kleuter- en lager onderwijs. Voor het secundair onderwijs moet de kennis van het Nederlands uiteraard goed zijn, maar dat is nog veel fundamenteeler voor wie les gaat geven in het basisonderwijs.

Als ik hoor dat er gewerkt wordt met een resonansgroep die bestaat uit verschillende leden van het hoger onderwijs, zowel docenten als de talenbeleid-coördinator, denk ik dat er voldoende diverse insteken zullen zijn om die talige competenties op de juiste manier te meten.

Ik zou dus graag nog van u weten hoe u staat tegenover een luik cultuureducatie en wat meer algemene kennis en vaardigheden, en tegenover de validering die enkele jaren in beslag neemt. Dat zijn mijn bijkomende vragen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, wij zijn blij dat er na de paasvakantie een start mee wordt genomen. Ik zou ook vragen kunnen stellen over allerlei akkoorden van voor de paasvakantie, maar dat ga ik uiteraard niet doen.

Wat mij wel interesseert, is in welke mate we de lat hoog genoeg leggen. U zegt dat het vooral moet dienen om studenten te stimuleren, en ik ben het daarmee eens, maar we moeten natuurlijk ook realistisch zijn. Het is ook de bedoeling dat mensen die effectief willen instappen in de lerarenopleiding, maar van wie we vinden dat hun basis te smal is, niet direct starten en eventueel een ander traject volgen. We moeten realistisch zijn. Het is niet de bedoeling dat die proef iets is dat je doet, en dat je vervolgens gewoon aan het traject begint, want dan is het collectiviteit en geldverlies.

Ik weet dat er over de taalkant van de proef links en rechts nog een paar discussies zijn. Sommigen zeggen dat als die te moeilijk is – lees: het vereiste basisoniveau – we bepaalde profielen moeilijker zullen kunnen aantrekken, of dat die niet kunnen starten. Als we die vaststelling doen, moeten we ervoor zorgen dat ze in het traject ervoor al voldoen aan die talige competenties. Het kan niet de bedoeling zijn om een instapproef te doen en die dan op zo'n niveau te organiseren dat we zeker zijn dat er genoeg slagen of geen opmerkingen krijgen, want dan is het een maat voor niets.

We zijn nu bezig met de validering. Dat is een belangrijke stap. Ik herhaal wat ik al heel vaak heb gezegd: één leerkracht beïnvloedt in zijn carrière duizend leerlingen. Er is geen enkele ouder die zich zou willen laten opereren door een dokter die 51 procent van de organen weet liggen. Er is bijgevolg ook niemand die graag met een leerkracht zit die net 51 procent op wiskunde, Frans of Nederlands heeft gehaald. We moeten daar zeer bewust mee omgaan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het belang van goed opgeleide en enthousiaste leerkrachten, daar hoef ik het niet meer over te hebben, minister. Mijn vraag is: hoe test je het leerpotentieel van een 18-jarige instromer? En wilt u dat mee in beschouwing nemen?

Als u de proef definitief denkt in te voeren, wordt er dan ook gedacht aan een herkansingsmoment, een tweede proef voor diegenen die bij een eerste proef niet zouden slagen? En is er een mogelijkheid om, voorafgaand aan de lerarenopleiding, te voorzien in een voorbereidend traject of een brugjaar?

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, in uw antwoord hebt u gezegd dat men heeft gekeken naar Finland. Ik heb er in mijn eerdere betogen en vragen om uitleg al op gewezen dat het heel belangrijk is om te kijken naar het buitenland, maar er zijn nog andere voorbeelden. Heeft men zich enkel en alleen gebaseerd op Finland? Waarom op Finland? Het is heel belangrijk om ook rekening te houden met de onderwijscontext in Vlaanderen waarbij diversiteit tot de kern van het onderwijs behoort. In andere landen is dat niet altijd in die mate het geval.

In de beleidsgroepen die aan de slag zijn gegaan rond de lerarenopleiding is er in het verleden gezegd dat het belangrijk is om niet enkel en alleen kennis te meten, maar ook vaardigheden en competenties. Er werd ook heel duidelijk vermeld: in team kunnen werken en het onderzoeken van het narratief en empathisch vermogen van leerlingen. Om welke reden is dit niet behouden in de proef? Waarom heeft men zich vooral gericht op kenniselementen en niet zozeer op vaardigheden en competenties? In het buitenland is het leiderschapstalent bij

jonge mensen wel van belang. Als dat totaal afwezig is, is het belangrijk om dat te weten omdat leiderschap en management in onderwijs heel belangrijk zijn.

Collega Brusseel heeft verwezen naar een overlegmoment met Muzes waarbij heel interessante informatie aan bod is gekomen. De artistieke talenten waren niet zozeer van belang, maar wel het creatief denkvermogen en het probleemoplossend denkvermogen van leerlingen. Vandaar mijn vraag: waarom wordt het creatief denkvermogen en het probleemoplossend denkvermogen niet opgenomen in de testen? Dit is toch nog iets anders dan leervermogen.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het is eigenlijk vrij eenvoudig om op alle vragen te antwoorden. Wij zijn, in nauw overleg met de Vlaamse Hogescholenraad en alle hogescholen, een instrument aan het ontwikkelen dat het akkoord wegdraagt van iedereen om een gelijkaardige en gelijkwaardige test voor alle leerlingen in te voeren. Ik ben bereid om alle elementen die hier vandaag worden aangereikt extra mee te nemen, maar ik wil ook wel kunnen starten. Je kunt nog altijd bouwstenen toevoegen – dat is geen enkel probleem – maar het moet meetbaar zijn. Ik wil ook niet dat je eerst een brugjaar moet doen om door de test te komen.

Ik ben niet ongevoelig voor de opmerkingen van de voorzitter en voor de opmerkingen van collega Brusseel over de muzische capaciteiten en de leiderschapskwaliteiten. We hebben nu de keuze gemaakt om te gaan – ik heb dat ook altijd zo gezegd – voor de talige competenties. Ik wil het ook eenvoudig, helder en transparant houden. Wiskunde en Frans komen erbij en ook de motivatietest. De motivatietest is niet gebaseerd op Finland, maar op een aantal Finse studies. Ze bestaat ook al een aantal jaren. Ik vind het goed om die dan generieker te gaan maken zodat ze overal kan worden gebruikt. Moeten die instrumenten wellicht nog worden verfijnd na de eerste uitrol? Zeker. Ik ben het daar volkomen mee eens, maar ik zou graag stapsgewijs werken met alle hogescholen en rekening houden met hun expertise.

De lat hoog genoeg leggen, daar ben ik het zeker mee eens. Het is evenwel geen bindende instaproef, wat betekent dat je de lat gerust hoog mag leggen. Als je er niet over geraakt en je start toch, kan daarna het remediëringstraject volgen. Dat hebben hogescholen mij ook gemeld: wij willen die test deel laten uitmaken van de intake van studenten maar als ze niet slagen, bijvoorbeeld voor Nederlands, kan er aan een traject worden gewerkt voor Kerst dat een element van beoordeling vormt voor een eventueel remediëringstraject. Die lat moet dus hoog liggen. Als iedereen zo over de lat komt, wordt de test een beetje waardeloos en dat is zeker niet de bedoeling.

Kun je herkansen? Neen, het is niet de bedoeling dat je herkanst. Het is net de bedoeling dat het een bezinningsinstrument wordt of je de keuze zult maken of niet. Als je niet over de lat geraakt maar toch wilt starten, dan is het eenvoudig en kun je gepaste remediëring vragen. De hogescholen zijn ook bereid om daar werk van te maken. Dat is voor mij wel relevant, want anders wordt het ook weer waardeloos als je er niets mee doet.

Het is me niet helemaal duidelijk of het brugjaar bestaat of niet. Ik weet het echt niet. Ik weet alleen dat als je wilt starten, het de bedoeling is dat de aanvangstest je confronteert met je eigen talenten en vooral je eigen werkpunten waarbij je de kans krijgt om deze tijdens het jaar te remediëren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor de bijkomende aanvullingen. Het is inderdaad belangrijk dat de test nu redelijk beperkt is, ook al ben ik er zelf voorstander van om bijvoorbeeld aandacht te hebben voor culturele competenties. Ik denk dat u 100 procent gelijk hebt dat de test nu zo eenvoudig

mogelijk moet worden gehouden, want het is zo al moeilijk genoeg om te werken met een test die nog niet volledig is gevalideerd. We doen iets dat we absoluut moeten doen. Het is inderdaad nodig om de instaproef te organiseren, om zeker te zijn van basiscompetenties.

Het is uiteindelijk maar een opleiding van drie jaar, waarin men een beroep moet leren. Als men dan de onderwijstaal nog niet goed beheerst, lijkt het me niet mogelijk om al die andere competenties te verwerven. Het is belangrijk geen gigantische test te organiseren waarin tal van zaken worden gemeten. Op die manier maken we het onszelf alleen maar moeilijk. Op termijn moet het, als er een valideringscyclus is doorlopen, mogelijk zijn om een analyse te maken van de studieresultaten. Er kan dan worden bekeken wat al goed is en wat er nog bij kan. Die onderdelen kunnen dan ook op termijn worden gevalideerd of gebruikt om een beeld te krijgen van de student die men voor zich heeft: waar kan die student zich eventueel in specialiseren, wat kan die student nog verbeteren enzovoort?

Remediëring is een mogelijkheid wanneer de tekorten niet te groot zijn. Wanneer een student echter niet goed scoort op de test, mag een hogeschool die student niet voorhouden dat hij of zij gerust kan beginnen met de studie en dat er achteraf dan wel geremedieerd wordt. Wanneer die resultaten echt niet goed genoeg zijn, dan moet men een eerlijk gesprek hebben met die student ondanks het feit dat de test niet bindend is.

Op termijn is het misschien wenselijk een schakeljaar te overwegen wanneer de test aantoont dat er tekorten zijn. Voor studenten die niet zo sterk aan de start staan, zou die remediëring bovenop alle cursussen misschien iets te zwaar kunnen zijn. Ik pleit dan ook voor een schakeljaar in plaats van remediëring. Het kan niet de bedoeling zijn dat hogescholen studenten aanmoedigen om zich in te schrijven met de boodschap dat het wel in orde zal komen. Men moet eerlijk zijn, zo niet, zal die instaproef heel snel een instrument worden dat door sommige scholen en studenten niet ernstig wordt genomen, en dat zou spijtig zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik wil nog iets toevoegen aan mijn vraag van daarnet. Ik heb geprobeerd me aan mijn reglementaire spreektijd te houden en daardoor heb ik me onduidelijk uitgedrukt, in die zin dat ik het had over 'herkansen'. Ik weet natuurlijk dat de proef niet bindend is, maar iemand kan soms heel gemotiveerd zijn, een heel slechte dag gehad hebben, de studiekeuze nog niet definitief willen verlaten. Vandaar mijn vraag of die student nog een herkansing heeft. Maar u hoeft die vraag niet meer te beantwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over deontologie bij informatieverstrekking aan de scholen – 1601 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Vanaf 1 januari 2016 werd het btw-tarief voor bouw en renovatie van schoolinfrastructuur van 21 naar 6 procent verlaagd. Het geldt dat daarmee uitgespaard wordt aan belastingen, kan worden besteed aan extra bouwwerken. In het licht van de nood aan schoolinfrastructuur en de enorme wachtlijst van subsidiedossiers is dat zonder meer goed nieuws, en het is altijd aangenaam de heraut te kunnen zijn van aangename berichten.

Het is ook belangrijk dat de scholen hierover grondig en snel geïnformeerd worden. Dat de officiële berichtgeving door de ministers en de administratie van Onderwijs en van Financiën aangevuld wordt met informatie uit andere bronnen, is dus zeker positief, vooral als de verstrekte gegevens correct zijn. 'Het succes heeft vele vaders' zegt het spreekwoord en die willen vaak allemaal melding maken van hun verwezenlijking. Ze willen meestal ook aangeven dat hun aandeel daarin belangrijk was.

Dat officiële communicatie door de administratie en de minister en de officiële communicatie door koepels, stakeholders, volksvertegenwoordigers en geïnteresseerde militanten van partijen elkaar aanvult, is zinvol, dat ze vermengd wordt, is dat echter niet.

Minister, zijn de leden van de Vlaamse en Federale Regering gebonden aan een deontologische code? Welke inhouden zijn in deze code opgenomen met betrekking tot communicatie over beslissingen van de regering en het parlement? Welke impliciete en expliciete regels worden hierover gehanteerd binnen de Vlaamse en de Federale Regering? Hoe worden de principes daarachter bewaakt, bijvoorbeeld in verband met de communicatie met onderwijsinstellingen?

Is het conform de deontologische code dat een betrokken minister in een communicatie die van een partij uitgaat, informatieve maar ook partijpolitiek wervende berichten naar de Vlaamse scholen stuurt over een collegiaal gedragen en gezamenlijk genomen regeringsbeslissing? Wie houdt toezicht op het naleven van de deontologische code van de leden van de Vlaamse en de Federale Regering? Vormt dit voorval deel uit van een dergelijk toezicht? Zult u zelf initiatieven nemen om de volledige en correcte informatie aan scholen te bezorgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik vermoed dat de aanleiding van uw vraag de brief is van federaal minister Johan Van Overtveldt van 9 maart 2016, die alle scholen ontvangen hebben, sommige tot driemaal toe, over de btw-verlaging op scholenbouw. In die brief wordt expliciet verwezen naar het voorbereidende werk van Vlaams parlementslicid Koen Daniëls en zijn collega's. In die zin bevat uw vraag om uitleg ook een belangrijke 'Vlaamse component'.

Het spreekt voor zich dat de leden van de Vlaamse en de Federale Regering gebonden zijn aan een deontologische code. Ik kan de regelgeving op Vlaams niveau samenvatten, als u dat wilt, maar u kent ze ongetwijfeld. Dat is allemaal geregeld in de omzendbrief van de Vlaamse Regering van 4 maart 2005. Ik kan een kopie ervan bezorgen aan de collega's. Daar staan ook een hoop regels in over de ministeriële deontologie en zaken die zowel voor de parlementsleden als voor de ministers gelden.

De omzendbrief besluit met de zin dat iedereen die code strikt moet naleven.

De deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking, de handleiding en het Reglement van orde van de Deontologische Commissie zijn u wellicht bekend en kunt u ook terugvinden.

Die brief gaat uiteraard niet uit van een lid van de Vlaamse Regering, maar van een lid van de Federale Regering. Hoe moeten we die brief interpreteren? Ik heb er totaal geen zicht op of het een brief is van een partij of een brief die uitgaat van een minister en of dat kan worden beschouwd als overheidscommunicatie van een minister. In elk geval hebben we het hier al heel vaak gehad over de btw-verlaging op scholenbouw. Iedereen is het erover eens dat het een verdienste is van de volledige regering en dat het voltallig Vlaams Parlement, samen met de Vlaamse Regering, zeer sterk ondersteunende partij geweest is om die btw-verlaging door te voeren.

Wat de rol als informatiebemiddelaar betreft, stelt artikel 10 van de deontologische code: "Het behoort tot de wezenlijke taken van de volksvertegenwoordigers om informatie te ontvangen en te verstrekken en om door te verwijzen naar de bevoegde diensten of instanties." In die brief wordt verwezen naar de website van een partij. Nogmaals, ik weet niet wat precies de draagwijdte van de brief is: ofwel is het partijcommunicatie, ofwel communicatie van een minister, en of het ene of het andere is, is natuurlijk wel een vrij groot verschil.

Onze eigen communicatie is vrij duidelijk geweest. Er is via Schooldirect heel wat informatie naar de scholen gegaan en er is ondertussen ook een federale omzendbrief met alle details over hoe de btw-scholenbouw precies moet worden geïnterpreteerd, bijvoorbeeld waar het wel en niet op van toepassing is. Ook dat is allemaal bezorgd aan de scholen. Formeel gezien hebben alle scholen correcte informatie gekregen. Onze overheidskanalen hebben goed gewerkt en de federale omzendbrief is bezorgd. Ik weet niet of alle scholen de brief in kwestie hebben gekregen. Wij hebben wel vrij veel reacties gekregen in de mailbox met de vraag hoe die brief precies moest worden geïnterpreteerd.

Wat de brief zelf betreft, is het niet aan mij, maar aan de Federale Regering, om zich uit te spreken of er al dan niet een schending is van een of andere deontologische code. Wat ik u gemeld heb, gaat over de Vlaamse deontologische code. Wij hebben een eigen deontologische commissie ingesteld die waakt over de naleving van de deontologische code. Iedereen die vindt dat er handelingen zijn gesteld in strijd met de deontologische code, heeft de kans om dat aan de voorzitter van het Vlaams Parlement te melden. De voorzitter moet die meldingen dan voorleggen aan de deontologische commissie. De commissie onderzoekt die meldingen op hun gegrondheid.

U vraagt wat ik nog zelf zal doen. Ik heb u gemeld dat ik vanuit mijn bevoegdheid al heb gecommuniceerd over het bestaan van de nieuwe verlaagde btw-regeling voor scholenbouw. Alle informatie is publiek beschikbaar. Wat er ook over communicatie kan worden gezegd, ik vind het ook van belang dat het resultaat is behaald. Met de btw-verlaging tot 6 procent kunnen we immers – en de regering heeft me daar groen licht voor gegeven – extra investeringen in scholenbouw doen. Dat betekent dat alleen al voor de pps, voor zover de lijst van de nieuwe projecten goedgekeurd raakt, 160 miljoen euro extra middelen vrijkomen en 47 miljoen euro binnen het gewone budget van de reguliere financiering. Dat is uiteraard dankzij een beslissing die de Federale Regering heeft genomen en die de Vlaamse Regering in staat heeft gesteld om te zeggen dat alle vrijgekomen middelen geïnvesteerd mogen worden in scholenbouw.

Het spreekt voor zich dat ik vanuit mijn eigen bevoegdheid in de toekomst scholen zal blijven informeren via de kanalen die er voor de Vlaamse overheid zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik dank u voor dit duidelijke antwoord. Ik wil er nog aan toevoegen dat ik geen enkel probleem heb met collega's die met scholen communiceren of die een enquête afnemen van leerkrachten en daarvoor scholen aanschrijven. Mijn zorg is vooral dat er duidelijkheid is naar scholen: gaat het over een louter partijpolitieke aangelegenheid of gaat het over een verstrengeling van overheidscommunicatie, communicatie van de minister, of partijpolitiek? Dat was vooral mijn zorg.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik ben vrij jong, dus ik denk niet dat ik veel uitleg kan geven aan collega De Meyer, die al veel meer jaren ervaring heeft dan ikzelf. Er is een onderscheid tussen volksvertegenwoordigers en ministers. Wanneer

iemand een mailtje stuurt met een reeks vragen waarbij die zegt geïnteresseerd te zijn in de mening van de ontvanger, dan kan de ontvanger kiezen of hij of zij al dan niet antwoordt.

Ik denk dat we eigenlijk slim genoeg zijn om zelf te antwoorden op een aantal vragen. Er is inderdaad een verschil tussen wat een minister doet en wat een volksvertegenwoordiger doet.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik heb twee bedenkingen, minister. Het is mijn persoonlijke mening dat het voor de ontvangers, directies, leerkrachten en inrichtende machten een gemiste kans is en dat een maatregel die over verschillende legislaturen, door verschillende partijen en in deze legislatuur door verschillende partijen in twee regeringen samen – dat woord is in dezen zeer belangrijk – is bedongen, had kunnen worden gecommuniceerd door meerdere mensen en meerdere partijen. Ik weet dat er nogal schamper wordt gedaan over de periode 1999 tot 2004. Als toenmalig kabinetslid denk ik echter met weemoed terug aan die collegialiteit om elkaar bloemetjes en licht te gunnen.

Ik hoop dat ondertussen – want het is in de nasleep ervan in de pers gekomen – de kostprijs van deze maatregel effectief budgettair is gedekt. Aangezien de minister die dat heeft ondertekend ook de minister van Financiën is, hoop ik dat de onduidelijkheid op dat vlak snel zal worden weggenomen. Bij het vinden van de nodige miljoenen om de federale begroting te laten kloppen, is de maatregel die hierin staat en waarvan is gezegd dat die ooit zou worden terugverdiend, berekend op 100 miljoen euro in 2016. Dat is nog niet het einde van het verhaal.

Enerzijds is het wat spijtig naar timing toe en anderzijds is het een gemiste kans om in de twee regeringen, de Vlaamse Regering en de Federale Regering, waar dezelfde coalities zijn, daarover samen te communiceren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blijkbaar vernoemd in die brief. Dat kan ik enkel vaststellen. *(Opmerkingen)*

Momenteel hebben we de kans om collectief dingen te doen. Ik heb al communicaties gezien waarin jullie ook alles hebben meegenomen. Ik stel dus voor dat we collectief een klacht neerleggen voor die betreffende communicaties.

Collega's, minister Van Overtveldt is natuurlijk bevoegd voor zijn administratie die een circulaire heeft gemaakt. Die circulaire wordt onder de aandacht gebracht van alle scholen. Ze bevat heel wat interessante informatie. Ik heb die circulaire zelf getweet. Dat was interessant, maar ze is niet geretweet door de collega's. Het was toch een manier om het op die manier te verspreiden.

Ik heb ook berichten gelezen van koepels waarin ze zeiden op informatie te wachten, terwijl de circulaire al ter beschikking was. Die koepels hadden die circulaire in hun bericht kunnen kleven, maar ze hebben ervoor gekozen die circulaire te vertalen, te herformuleren, waardoor de kans ontstaat op foutieve interpretaties. In het onderwijs is er wel degelijk nood aan rechtstreekse en juiste informatie.

Mijnheer De Meyer, ik kreeg gisteren vanuit de provincie een mailtje over de terreurdreiging. Het bevatte een rechtstreekse link naar de CD&V-website, met daarbij een bericht van minister Crevits. Ik denk dat alle ministers op hun manier informatie zo goed en zo duidelijk mogelijk proberen te verspreiden. Dat is de vaststelling die ik doe. Ik zie ook dat staatssecretaris Tommelein in verband met

de horeca een mailactie heeft gedaan. Ik heb daar niet zo veel heibel rond gehoord. Ik denk dat het alle ministers, ook onze minister van Onderwijs, vrijstaat om informatie te verspreiden via de kanalen die ze ter beschikking hebben. Dat is de vaststelling die we moeten doen.

Ik zie ook niet goed in hoe de deontologische code van Vlaamse parlementsleden van toepassing zou zijn op een brief van een federale minister. Dat lijkt me wat raar.

Mijnheer De Ro, u zegt dat we alles collectief moeten doen. Ja, dat zou ook wel handig geweest zijn bij het Horecaplan. Daaraan hebben ook heel wat van onze collega's gewerkt. Maar goed, het is onderdeel van de autonomie van elke minister, ook van onze minister van Onderwijs, om zulke zaken te doen. De deontologische codes van parlementsleden hebben hier eigenlijk niet veel mee te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, laat ons blij zijn met de btw-verlaging.

In het voorbije halfuur heb ik twee tweetjes zien passeren. Ik zal ze voorlezen. Mevrouw Brusseel tweet in verband met de instaproef: "Enkele jaren geleden vroeg ik in de commissie Onderwijs een proef voor de start van de lerarenopleiding. Nu in de steigers." Er staat een lachend mannetje en @crevits bij.

De heer Daniëls tweet: "Eén leerkracht beïnvloedt 1000 leerlingen. Instaproef lerarenopleiding een feit in 17-18. Weeral een punt uit N-VA-verkiezingsprogramma gerealiseerd." (*Opmerkingen van Koen Daniëls*)

Beste collega's, ik ga ervan uit dat we allen samen proberen ons regeerakkoord uit te voeren. Als we elkaar daarin een beetje ondersteunen, zal het lukken voor alle punten. Maar als we elkaar vliegen afvangen of het elkaar misgunnen, zal er veel niet lukken.

Laat ons dus misschien, lerend uit wat er enkele dagen geleden is gebeurd, elkaar wat vaker vermelden. (*Opmerkingen*)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben het er volledig mee eens dat de verlaging van de btw naar 6 procent het allerbelangrijkste is. Dat neemt niet weg, mevrouw Brusseel, dat ik dit nog niet had meegemaakt, en ik zit hier al een tijdje. Collegiaal kan ik het zeker en vast niet noemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.